

Instabilitatea legislativă și hazardul în business

Hazardul în bussines ar putea fi definit ca acea împrejurare imprevizibilă care îți poate afecta, favorabil sau nefavorabil, afacerea. În engleză, termenul este asociat în mod direct riscului, fenomen întâlnit în toate sistemele economice. La noi, s-a format opinia că acest risc este generat și de cadrul legislativ. Este vorba în primul rând despre dificultatea de a-ți adapta continuu activitatea la schimbările legislative.

Dacă, de exemplu, în țările dezvoltate antreprenorii sau managerii își calculează componenta de risc din perspective exclusiv comerciale (indici bursieri, prețuri tarifare, cerere vs. oferta), în România trebuie să se țină cont și de multitudinea de acte normative care se modifică frecvent. Lipsa unor norme stabile poate afecta viziunea antreprenorului român, cu efect direct de inhibare a dezvoltării. Totodată, instabilitatea legislativă afectează și atragerea de capital străin.

Un efect direct al acestui fenomen, pe lângă lipsa predictibilității pe termen mediu și lung, este multiplicarea cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești. Se poate spune ca instabilitatea legislativă din domeniul civil, penal, administrativ, fiscal este un factor generator de litigii. De multe ori, această instabilitate este accentuată și de deciziile autorităților publice locale. Astfel, s-a ajuns la un număr foarte mare de dosare alocate unui judecător, fapt care nemulțumește atât pe magistrați, cât și pe justițiabili.

Se știe că, în fața organelor judiciare, nimeni nu poate invoca necunoașterea legilor. Dar în același timp unui antreprenor sau manager îi este practic imposibil să urmărească toate schimbările legislative și toate actele normative emise de către diverse instituții ale statului. După 1990, au fost

emise zeci de mii de reglementări care încurcă adesea și sistemul judiciar. Se cunoosc spețe identice soluționate diferite, uneori chiar contrar, de două sau mai multe instanțe în aceeași perioadă de timp.

Singura barieră pusă în calea hiperlegiferării (dorința Parlamentului și a Guvernului de a reglementa orice) o reprezintă Constituția României. Din păcate, controlul exercitat de Curtea Constituțională funcționează rar, iar când funcționează, se întâmplă după ce legile au produs deja efecte. Ar fi de preferat ca respectivul control să aibă un caracter prealabil, adică să fie exercitat înainte de intrarea în vigoare a respectivelor acte normative.

E drept că, în ultimii ani, mediul de afaceri a devenit mai activ în privința implicării în controlul legislativ, generând un număr din ce în ce mai ridicat de sesizări. Fapt ce arată că antreprenorii și managerii au început să-și cunoască din ce în ce mai bine drepturile, dar și că actele normative cu prevederi

discutabile din punct de vedere constituțional s-au înmulțit.

O explicație constă și în excesul de ordonanțe de urgență prin care se modifică uneori legi organice. Dacă ar fi fost sesizată de fiecare dată în prealabil, Curtea Constituțională putea descuraja guvernele să abuzeze de această prevedere. De altfel, controlul anterior, abstract, al constituționalității actelor normative este cel mai eficient, mai ales pentru mediul de afaceri. Asta deoarece costul invocării unei excepții de neconstituționalitate (timp și resurse) poate fi mai mare pe termen scurt decât beneficiile pe care le-ar aduce o eventuală decizie favorabilă.

Câtă vreme există această instabilitate legislativă, se poate spune că evitarea hazardului în bussines este o misiune imposibilă. Singura soluție de reducere a riscurilor o reprezintă consultarea constantă a specialiștilor, precum și solicitarea de clarificări scrise de la autoritățile statului.

Adrian Simion, avocat